

ARCHEOLOGIENOTA

GENT SCHOUWBURGSTRAAT (prov. WEST-VLAANDEREN)

PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

Auteurs: Bert ACKE, Bart BARTHOLOMIEUX

Monument Vandekerckhove nv
Oostrozebekestraat 54
8770 INGELMUNSTER

Afdeling Archeologie
Projectcode: 2016H147

- **Administratieve gegevens**

- ➔ Initiatiefnemer: Arch & Teco Architecture and Planning, Coupure 55, 9000 Gent
- ➔ Erkende archeoloog: Bart Bartholomieux, OE/ERK/Archeoloog/2016/00127
- ➔ Erkende archeoloog rechtspersoon: Monument Vandekerckhove nv, Oostrozebekestraat 54, 8770 Ingelmunster, OE/ERK/Archeoloog/2015/00031
- ➔ Locatiegegevens: Gent Schouwburgstraat (zie plan in bijlage 2 en 3 bij het verslag van resultaten bureauonderzoek)
- ➔ Lambertcoördinaten: X: 104 806 Y: 193 501; X: 104 766, Y: 193 444.
- ➔ Kadastergegevens: Gent, afdeling 3, sectie C, percelen 883h, 887l, 887m (zie figuur 11 en bijlage 4 bij het verslag van resultaten bureauonderzoek)

- **Aanleiding vooronderzoek**

- ➔ zie het verslag van resultaten bureauonderzoek

- **Resultaten vooronderzoek zonder ingreep in de bodem**

- ➔ zie het verslag van resultaten bureauonderzoek

- **Gemotiveerd advies**

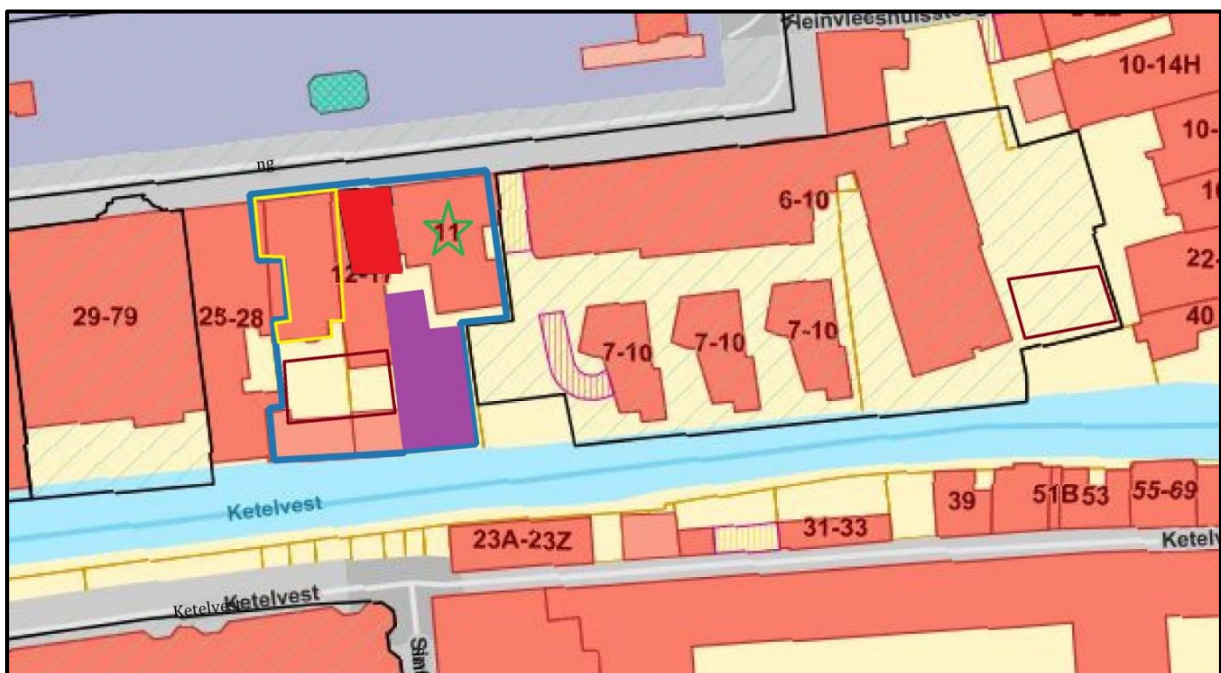
Het uitgevoerde bureauonderzoek is volledig, alle relevante beschikbare bronnen zijn teruggevonden en zijn geraadpleegd. Op basis van het verslag van resultaten van het bureauonderzoek kan de aanwezigheid van een archeologische site gestaafd worden. De bewaringstoestand, aard en de afbakening in drie dimensies van deze site kon in dit bureauonderzoek niet volledig vastgesteld worden. Gezien de geplande werken een volledige verstoring van het bodemarchief inhouden is het noodzakelijk om voorafgaand aan de geplande werken een deel van het projectgebied archeologisch verder te onderzoeken. Zoals gemotiveerd in het verslag van resultaten (zie hoofdstuk 2.5.) bestaat het voorstel uit een verder onderzoek onder de vorm van proefsleuven. Op basis van dit onderzoek zal duidelijk zijn in welke mate het bodemarchief binnen het onderzoeksgebied nog intact bewaard is en welke de precieze aard van de archeologische site is. Op basis daarvan kan bepaald worden of een vorm van verder onderzoek noodzakelijk is, of dat het projectgebied direct kan worden vrijgegeven voor de verdere werken.

Het uitgestelde traject is noodzakelijk omdat het gaat om een bebouwd terrein. Pas na de sloop van deze gebouwen kan het archeologisch onderzoek uitgevoerd worden.

Hieronder worden de voorwaarden beschreven waaraan de verschillende onderzoeksfases moeten voldoen.

- **Planafbakening**

De totale site heeft een oppervlakte van ongeveer 2000m². Behalve het bestaande gebouw op pand nummer 19 aan de Schouwburgstraat dat behouden blijft, wordt het gehele terrein voorzien van een ondergrondse parking waarbij de uitgraving het aanwezige bodemarchief zal vernietigen. Binnen het plangebied zijn drie zones aangeduid waar geen verder archeologisch onderzoek dient te gebeuren (zie figuur 1, gele, rode en paarse zone). De rest van het projectgebied (ca. 1100m²) bevat potentieel nog archeologische sporen. Om dit te controleren dient dit gebied archeologisch geprospecteerd aan de hand van proefsleuven/proefputten (zie figuur 2).

Figuur 1: Synthesekaart met aanduiding van het projectgebied (blauwe kader) op de kadasterkaart. De rode rechthoek betreft de zone die gekarteerd staat als “gebied geen archeologie”. De paarse veelhoek op het achtererf van pand nummer 11 betreft de reeds in 2010 geprospecteerde zone. De gele kader betreft het gebouw van pand 19 dat behouden en gerenoveerd wordt. De groene ster op pand 11 betreft de locatie waar men het lokaal van het handboogschuttersgilde Sint-Sebastiaan situeert. Tenslotte zijn twee donkerbruine kaders te zien die de locatie aanduiden waar men de 12de-eeuwse stadswal heeft aangetroffen (op de wolweverssite) en mag verwachten (binnen het projectgebied).

Figuur 2: Projectie van het plangebied (blauwe kader) op de kadastrakaart. De groene zone betreft dit deel van het projectgebied dat verder archeologisch dient te worden onderzocht.

- **Vraagstelling**

Het doel van het onderzoek is om de bewaringstoestand en aard van de archeologische site en de omvang ervan in drie dimensies vast te stellen. Op die manier kan bepaald worden welke verdere maatregelen dienen genomen te worden voorafgaand aan de geplande werken.

Hieronder worden de specifieke (niet limitatieve) onderzoeksvragen weergegeven per voorgestelde onderzoeksfase zoals geadviseerd in het verslag van resultaten (hoofdstuk 2.5.). De onderzoeksmethode is succesvol beëindigd wanneer haar vraagstellingen succesvol kunnen worden beantwoord en wanneer de verder te nemen maatregelen kunnen worden bepaald.

- **Proefsleuven/proefputten:**

- Welke is de bewaringstoestand van de aangetroffen archeologische sporen binnen het plangebied?
- In welke mate kan de situatie en verwachting zoals voorgesteld op basis van de historische gegevens worden bevestigd of gewijzigd?
- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?
- Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?

- Zijn er indicaties omtrent artisanale – of landbouwactiviteiten?
- Zijn er nog sporen bewaard van de oude volmiddeleeuwse cultuurlaag?
- Zijn er nog sporen bewaard van de 12de-eeuwse stadswal?
- Zijn er sporen terug te vinden die te relateren zijn aan de aanwezigheid van het handboogschuttersgilde Sint-Sebastiaan?
- Welke is de relatie tussen de archeologische sporen en het landschap?

- **Plan van aanpak**

Hieronder wordt per voorgestelde onderzoeksmethode de te hanteren techniek beschreven:

- **Proefsleuven/proefputten**

Teneinde na te gaan welke de precieze aard en bewaringstoestand is van de archeologische site binnen het onderzoeksgebied, dient gebruik gemaakt van de inplanting van 2 proefsleuven. De sleuven worden aangelegd na de sloop van de gebouwen. Bij de sloop dient geen archeologische begeleiding te worden voorzien op voorwaarde dat men de vloerplaten en funderingen nog niet uitbreekt. Deze dienen wel verwijderd onder begeleiding van een archeoloog en kunnen dus best ingepland bij de start van het archeologisch onderzoek.

Eén 25m lange sleuf komt te liggen aan de straatzijde van de Schouwburgstraat ter hoogte van pand nummer 11. De tweede 20m lange sleuf situeert zich op het achtererf van panden nummer 19 en 12-17 (zie figuur 3).

Per sleuf wordt machinaal met een kraan (21 ton) afgegraven tot op de moederbodem waarbij elk tussenliggend archeologisch niveau dient te worden geregistreerd. De breedte van de sleuven is minmaal 2m maar wellicht breder om op een veilige manier de moederbodem te kunnen bereiken. Op basis van het vooronderzoek op pand nummer 11 kan verwacht worden dat men tot een diepte van ca. +7,10m TAW (ca. 3,5m onder het maaiveld) dient te gaan om de moederbodem te bereiken. Indien het niet mogelijk is de moederbodem te bereiken in vlak, dient men de diepte na te gaan via controleboringen.

Het sleuvenplan voorziet in 90m² proefsleuf¹. In totaal wordt op die manier ca. 8% van het archeologisch te onderzoeken terrein (ca. 1100m²) opengelegd. Hoewel bij

---

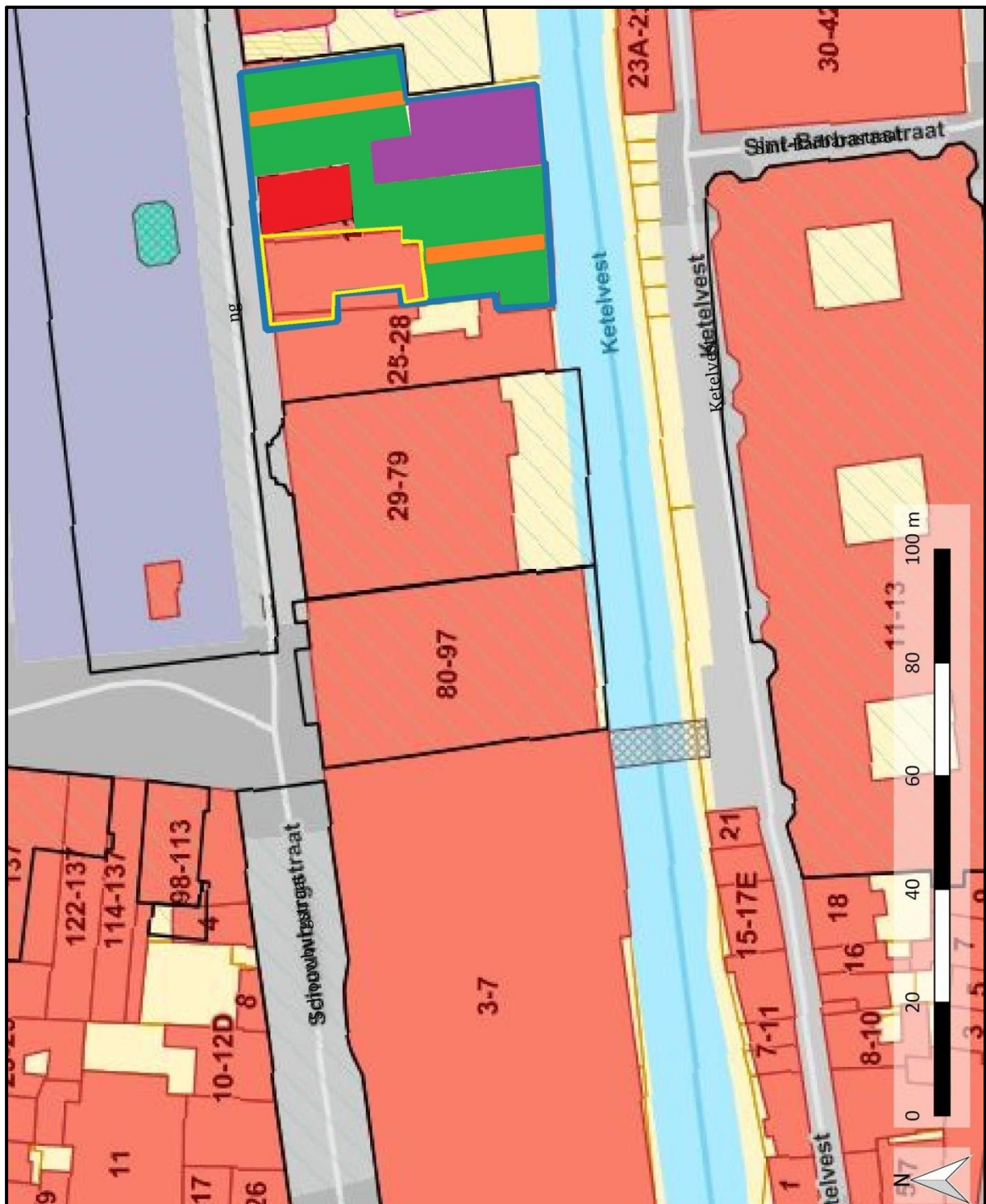
¹ Gerekend met 2m brede sleuven. Sleuf 1 = 25m, sleuf 2 = 20m.

landelijke sites wordt gestreefd naar een 12% dekkinggraad bij een vooronderzoek met ingreep in de bodem is dit in deze situatie, een stedelijke context met complexe stratigrafie, niet haalbaar en wenselijk. Enerzijds zit men met een groter grondverzet en dus -stockage doordat men dieper dient uit te graven, anderzijds is de aanleg van extra proefputten hier gezien de beperkte oppervlakte niet raadzaam. Indien men tengevolge van de reële terreinsituatie na de sloop van de gebouwen dient af te wijken van het voorgestelde sleuvenplan, dient dit gemotiveerd tijdens het verslag van resultaten van het proefsleuvenonderzoek.

De uitgegraven grond wordt gestockeerd langsheen de sleuf. In samenspraak met de initiatiefnemer wordt beslist of er al dan niet opnieuw wordt gedicht. Het afgraven tot het eerste archeologische vlak gebeurt machinaal (21ton rupskraan met platte bak). Verdiepen naar het volgende archeologische niveau kan pas nadat het vorige is geregistreerd.

Het is noodzakelijk om tijdens het proefsleuvenonderzoek reeds voldoende natuurwetenschappelijke stalen te nemen van de aangetroffen contexten. Indien bijvoorbeeld effectief restanten van de oude cultuurlaag en de 12de-eeuwse stadswal worden aangetroffen, bestaat namelijk de kans dat de vraagstellingen kunnen beantwoordt worden door in een vervolgfase enkel nog de genomen stalen (bijvoorbeeld pollen- of micromorfologische stalen) verder natuurwetenschappelijk te onderzoeken zonder dat verder veldwerk nog noodzakelijk is.

Zowel het veldwerk als de verwerking en rapportage van het hierboven beschreven proefsleuvenonderzoek dient te voldoen aan de methodiek zoals beschreven in de Code van Goede Praktijk. De proefsleuven moeten niet uitgevoerd worden indien de geplande bouwwerken, waarvoor deze archeologienota wordt opgesteld, niet zullen worden uitgevoerd. Het onderzoeksdoel is succesvol bereikt indien de vraagstelling kan beantwoord worden.

Figuur 3: Projectie van het plangebied (blauwe kader) op de kadastrakaart. De groene zone betreft dit deel van het projectgebied dat verder archeologisch dient te worden onderzocht d.m.v. proefsleuven (oranje).

- Gewenste competenties

- ➔ In het kader van het proefsleuvenonderzoek dient het team te bestaan uit minstens 2 archeologen waarbij minstens één van de uitvoerende archeologen ten minste 220 werkdagen veldervaring heeft met onderzoek in stadscontext, De tweede heeft minstens 100 werkdagen ervaring in stadscontext. Daarnaast heeft één van de archeologen ook minstens 100 werkdagen ervaring met zandbodems.
- ➔ Gedurende het veldwerk dient een aardkundige op afroep beschikbaar te zijn op het terrein. De aardkundige moet beschikken over aantoonbare ervaring met zandbodems.

- **Voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk**

Er zijn geen voorzien afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk.